

Вынікі даследавання, якое праводзілася на працягу 4 гадоў, паказалі наступнае. Сярэдні ўзровень ведаў студэнтаў, які вызначаны ў выніку вуснага апытання і кантралюючым уст-ройствам, амаль што супадае, маюцца нязначныя разыходжанні. Назіранні за псіхалагічным станам студэнтаў у час праверкі ведаў сведчаць аб станоўчым, мабілізуемым уплыве кантралюючага ўстройства на іх, што выяўляецца ў павышэнні актыўнай пазнавальнай дзейнасці. Гэта ў сваю чаргу стымулюе самастойную работу над вучэбным матэрыялам па курсу «Аналітыка-сінтэтычная апрацоўка дакументаў». Пры выяўленні колькасці разыходжанняў паміж суб'ектыўнай ацэнкай сваіх ведаў студэнтамі і ацэнкай гэтых ведаў машынай атрымліваецца, што каля паловы апытаных студэнтаў (41,2%) былі недастаткова ўпэўнены ў 2-х і больш адказах, назіраўся некаторы суб'ектыўнізм студэнтаў у самаацэнцы сваіх ведаў. Пры машынай праверцы ведаў студэнтаў выкладчык траціць часу менш, чым пры вусным апытанні. Аднак выкарыстанне кантралюючага ўстройства «Аганёк» не дазваляе апэратыўна правесці са студэнтамі аналіз іх адказаў. Таму ў мэтах удасканалення сістэмы машынай праверкі ведаў студэнтаў па курсу «Аналітыка-сінтэтычная апрацоўка дакументаў» рэкамендуецца выкарыстоўваць АМК-3 (аўтаматызаваны модульны клас), які складаецца з пульта кіравання і пультаў навучэнцаў і прызначаны для апэратыўнага кантролю паспяховасці студэнтаў.

АМК-3 працуе ў рэжыме навучання і кантролю, а таксама ён прыгодны для правядзення самастойнай работы па курсу «Аналітыка-сінтэтычная апрацоўка дакументаў». Намі ўжо складзены праграмаваныя заданні ў адпаведнасці з блок-схемай бягучага кантролю за ведамі студэнтаў па курсу «Аналітыка-сінтэтычная апрацоўка дакументаў», манаграфічнае апісанне дакументаў, зводнае апісанне дакументаў, апісанне састаўной часткі дакумента.

У далейшым для праверкі ведаў студэнтаў плануецца выкарыстанне ЭВМ.

Зязюля А.Р.,
ст.выкладчык

АБ МЕТОДЫЦЫ ВЫКЛАДАННЯ КУРСА «ВЫЛІЧАЛЬНАЯ ТЭХНІКА» ДЛЯ СТУДЭНТАЎ БІБЛІЯТЭКАЗНАЎЧЫХ СПЕЦЫЯЛІЗАЦЫЙ

Камп'ютэрная падрыхтоўка спецыялістаў у галіне бібліятэчнай справы ў сучасны момант мае вельмі важнае значэнне. У рэспубліцы зараз мы назіраем інтэнсіўны працэс укаранення

сучаснай вылічальнай тэхнікі практычна ва ўсе бакі дзейнасці бібліятэк. Буйнейшыя і буйныя бібліятэкі, спецыялізаваныя навуковыя і галіновыя бібліятэкі ўжо шырока выкарыстоўваюць сучасную электронна-вылічальную тэхніку ў галоўных працэсах бібліятэчнай тэхналогіі. Значна ўзрастаюць патрабаванні да прафесійнай падрыхтоўкі бібліятэкараў у галіне выкарыстання вылічальнай тэхнікі.

Курс «Вылічальная тэхніка», які чытаецца для студэнтаў факультэта БІС, носіць практычны характар і накіраваны на набыццё ведаў, неабходных умёнчў і навыкаў у карыстанні сродкамі вылічальнай тэхнікі і ўкараненні іх ў практычную дзейнасць бібліятэк.

Змест курса ўключае асноўныя звесткі аб структуры ППЭВМ, складзе і прызначэнні апэрацыйных сістэм, праграмных абалонак, праграм для апрацоўкі тэкставай і лічбавай інфармацыі, спецыяльных праграмных сістэм, якія выкарыстоўваюцца ў бібліятэчнай і інфармацыйнай практыцы.

Сучасная вылічальная тэхніка дазваляе хутка і эфектыўна апрацоўваць інфармацыю, ажыццяўляць разнастайны пошук і аперыраваць з вялікімі яе масівамі. Але для эфектыўнай рэалізацыі названых магчымасцей трэба добра ведаць асаблівасці работы з гэтымі складанымі тэхнічнымі сістэмамі. Гэта першае. Па-другое, вывучэнне тэхналогіі апрацоўкі інфармацыі з дапамогай сродкаў ВТ патрабуе запамінавання вялікай колькасці новай спецыфічнай тэрміналогіі, сістэмы дакладна акрэсленых апэрацый, адпаведных каманд, сродкаў кіравання працэсам апрацоўкі.

Поспех у асваенні сучасных інфармацыйных тэхналогій вызначаецца здольнасцямі навучэнца да абстрактнага мыслення, фармалізацыі, уменнем строга вызначыць і фармуляваць паняцці, аперацыі, аб'екты.

Гэтыя асаблівасці знайшлі адлюстраванне ў метадыцы выкладання курса «Вылічальная тэхніка» для студэнтаў факультэта бібліятэчна-інфармацыйных сістэм.

На лекцыйных занятках разглядаюцца тэарэтычныя асновы апрацоўкі інфармацыі і вылічальнай тэхнікі.

Практычнае засваенне курса ажыццяўляецца на лабараторных занятках. Заняткі праводзяцца франтальным метадам. У пачатку іх паўтараецца вывучаны матэрыял. На гэта адводзіцца невялікая частка вучэбнага часу. Пры вывучэнні новага матэрыялу разглядаюцца новыя паняцці, аперацыі, апрацоўкі, тэхналагічныя працэсы, прызначэнне і прымяненне пры апрацоўцы інфармацыі. Потым даецца заданне па практычнаму засваенню новага матэрыялу. Асноўная частка вучэбнага часу адведзена для непасрэднай работы з

камп'ютэрнай тэхнікай.

Праз некалькі заняткаў, пасля засваення асноўных функцый і аперацый па апрацоўцы інфармацыі, праводзяцца заняткі развіваючага тыпу, якія патрабуюць выкарыстання ўсёй сумы набытых ведаў. Гэтыя заняткі патрабуюць нетрывіяльнага вырашэння значнай колькасці адносна простых задач па выкарыстанню магчымасцей сродкаў вылічальнай тэхнікі ў практычнай рабоце і, на наш погляд, вельмі эфектыўна ўплываюць на падрыхтоўку студэнтаў.

Заданні будуюцца з разлікам на тое, каб спачатку студэнты вызначылі акрэсленую паслядоўнасць дзеянняў - алгарытм і толькі потым выконвалі заданні. Такім чынам, з мнства засвоеных аперацый распрацоўваюцца даволі складаныя алгарытмы, якія адразу і рэалізуюцца на практыцы. Для заахвочвання пошукавай дзейнасцю найбольш удачныя знаходкі разглядаюцца на занятках і па іх выстаўляюцца адзнакі. Сістэматычнае ўключэнне такога тыпу задач фарміруе ўстойлівую накіраванасць студэнтаў на арганізаваную працу і стымулюе да пошуку найбольш эфектыўных алгарытмаў дзейнасці. Трэба адзначыць, што студэнты вельмі зацікаўлена адносяцца да выканання такіх заданняў.

Для бягучага кантролю ведаў уведзена сістэма самастойных і кантрольных заданняў, у склад іх уключаюцца ў асноўным пытанні сярэдняй цяжкасці, якія могуць быць вырашаныя як трывіяльнымі, так і нетрывіяльнымі метадамі. Нестрывяльным рашэнні адзначаюцца.

У час правядзення выніковых формаў кантролю (залікаў і экзаменаў) абавязкова праводзіцца праверка ўзроўню практычнага валодання камп'ютэрнай тэхнікай, умения працаваць з уладствамі ўводу-вываду інфармацыі, ведання найбольш распаўсюджанага праграмнага забеспячэння, спецыялізаваных праграмных сістэм для бібліятэчна-інфармацыйнай работы. Пры гэтым аналізуюцца не толькі веды ў галіне камп'ютэрнай тэхнікі, але і ўменні эфектыўна выкарыстоўваць набытыя веды ў практыцы і здольнасці будучага бібліятэкара да эўрыстычна-пошукавай дзейнасці.

Несцераў С.А.,
інжынер-праграміст
Зязюля А.Р.,
ст.выкладчык

АХОВА ІНФАРМАЦЫІ АД НЕСАНКЦЫЯНІРАВанаГА ДОСТУПУ

Сістэмы аховы даных і праграм ад несанкцыяніраванага доступу можна падзяліць на наступныя катэгорыі:

- ахова ад несанкцыяніраванага доступу

да камп'ютэра;

- ахова ад несанкцыяніраванага доступу да лагічнага дыска;

- ахова ад несанкцыяніраванага доступу да каталога;

- ахова ад несанкцыяніраванага доступу да файла (файлаў).

Сістэмы аховы распрацоўваюцца з рознымі мэтамі: ахова ад вірусаў, барацьба з «падгляданнем» са знешніх тэрміналаў, несанкцыяніраванае капіраванне інфармацыі, пашкоджанне інфармацыі з намерам ці ў выпадку некваліфікаванага абыходжання.

Праблема аховы інфармацыі ад несанкцыяніраванага капіравання набывае важнае значэнне ў бібліятэчнай справе па меры таго, як усё больш і больш ствараюцца бібліяграфічных баз. Пры гэтым бібліятэкі нясуць значныя затраты часу і рэсурсаў.

З другога боку, ёсць патрэба ў ахове баз дадзеных і праграм ад некваліфікаванага абыходжання. Зараз у свеце распаўсюджваюцца сістэмы аховы, рэалізаваныя апаратна-праграмнымі метадамі: біяметрычныя сістэмы, спецыяльныя апаратна-праграмныя сродкі, праграмы аховы.

Біяметрычныя сістэмы дазваляюць распазнаць карыстальніка па дактыласкапічнаму адбітку, узору крывяносных сасудаў вочнага донца, подпісу, манеры працаваць на камп'ютэры і інш. Гэтыя сістэмы прадугледжваюць устаноўку спецыялізаваных уладстваў здымання біяметрычнай інфармацыі, дадатковых плат апрацоўкі інфармацыі і шмат каштуюць. Аднак падобныя сродкі дазваляюць сачыць за параметрамі доступу і забараняюць падмену карыстальніка на працягу усяго сеанса работы. Заслугоўвае ўвагі падыход, калі ў час работы камп'ютэра ў спецыяльнае ўладства ўстанаўліваецца спецыяльная ідэнтыфікуючая картка, якая пры выманні блакіруе ўсю работу з камп'ютэрам і ў якой указваецца абмежаваная колькасць спроб доступу. У якасці аналага такой карткі можа служыць ключавая дыскета, фарматыраваная нестандартным метадам, на якой могуць быць запісаныя паролі для ўваходу ў сістэму.

Для аховы ад несанкцыяніраванага капіравання праграмнага забеспячэння ў час заняткаў і пры рабоце ў аўтаматызаваных бібліятэчных сістэмах намі была распрацавана праграма, якая дазваляе звязаць праграмнае забеспячэнне з параметрамі канкрэтнай дыскеты ці жорсткага дыска. Праграма ўкаранёна ў практыку работы лабараторыі вылічальнай тэхнікі універсітэта культуры, і яе эксплуатацыя даказвае высокую надзейнасць і зручнасць у рабоце.

Больш складаным з'яўляецца пытанне